

Keskimaan vuosisata

Vuoden 1915 lopussa Osuuskauppa Keskimaalla oli omistajia 66 ja toimipaikkoja yksi.

Vuoden 2015 toukokuussa Keskimaalla on noin 118 500 omistajaa ja toimipaikkoja toista sataa.

Keskisuomalaiset ihmiset ovat sukupolvesta toiseen uskoneet ja luottaneet omaan osuuskauppaansa.

Osuuskauppatoiminta virisi Keski-Suomessa 1900-luvun alkupuolella kaupan epäkohtien, kuten kiskurihintojen, tavarankorheen laadun sekä velkaorjuuden poistamiseksi. Jäsentensä omistamien osuuskauppojen avulla haluttiin varmistaa laadukkaammat tuotteet edullisemmilla hinnoilla. Samalla päätöksenteko saatiin palveluja käyttävien asiakkaiden vastuulle ja tulos päästiin käyttämään oman kaupan ja asiakkaiden parhaaksi.

1910-luku

Joukko Jyväskylän opettajaseminaarin lehtoreita ja kaupungin virkamiehiä kokoontuu 7.5.1915 kaupunginkamreeri Anton Heinosen Helmi-rouvan nimipäiville. Kutsuilla herää vilkas keskustelu oman osuuskaupan tarpeellisuudesta. Pian parikymmentä henkilöä on kirjoittanut nimensä aiopaperiin Jyväskylän Osuuskaupan perustamisesta.

Ensimmäinen myymälä sijaitsee Kauppakadun ja Kilpisenkadun kulmauksessa Kansallis-Osake-Pankin talon kivijalkatasossa.

1915

Jyväskylän Osuuskaupan perustava kokous järjestetään Jyväskylän kunnallistalossa 27.5.

Ensimmäinen myymälä avataan 27.8.1915

1917

Osuuskaupassa on vuoden lopulla töissä liikkeenhoitajan ja kirjanpitäjän lisäksi kolme liikeapulaista ja kaksi ostosten kotiin kuljettamisesta vastannutta asiapoikaa.

1919

Suolahteen avataan ensimmäinen sivumyymälä Äänekoskelle johtavan tien varrelle, ensimmäiseen omaan kiinteistöön.

1920-luku

Uuden vuosikymmenen alkaessa avataan uusi keskustuomipaikka Asemakadun ja Kauppakadun kulmaukseen.

Vaatimattoman alun jälkeen Jyväskylän Osuuskauppa alkaa kasvaa pienempien osuuskauppojen liittymisten sekä uusien maaseutumyymälöiden perustamisen myötä. Laajentuminen tapahtuu miltei yksinomaan maaseudulle.

Osuuskauppa-aatteen korostuminen lujittaa asiakassuhteita, samaten neuvonta- ja valistustyö, jossa korostetaan itsenäisen maan eri kansanosien välisen kuilun kaventamista.

1920

Uusi päämyymälä avataan. 2015 Sokos-tavaratalon sisäänkäynti on samalla kohdalla.

Jyväskylän Osuuskaupan nimi muutetaan Jyväskylän Osuusliikkeeksi.

1921

Säästökassatoiminta aloitetaan.

1924

Lievestuoreen Uusi Osuuskauppa liittyy Jyväskylän Osuusliikkeeseen.

1926

Korpilahden Maaviljelijäin Osuuskauppa liittyy Jyväskylän Osuusliikkeeseen.

1927

Laukaan Osuuskauppa liittyy Jyväskylän Osuusliikkeeseen.

1928

Otetaan käyttöön uusi nimi. Osuusliike Keskimaa kuvaa paremmin toimialuetta.

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus	Kotipaikka	ALV rek.
Osuuskauppa Keskimaa Kauppakatu 24 40100 JYVÄSKYLÄ	PL 176 40101 JYVÄSKYLÄ	010 767 3000	010 767 3093	0208265-2	Jyväskylä	www.keskimaa.fi etunimi.sukunimi@sok.fi

1930-luku

Uusi vuosikymmen alkaa laman merkeissä, mikä Keskimaassa näkyy muun muassa siten, että henkilökunnan palkkoja pitää alentaa. Osuuskaupan taloutta koettelee myös pääliikkeen tulipalo. Vuosikymmenen edetessä Keskimaa vahvistaa asemaansa Jyväskylän kaupunkialueella viidellä uudella myymälällä. Ravintolatoimintakin saa alkunsa muutama vuosi kieltolain kumoamisen jälkeen.

1932

Pääliikkeessä syttyy tulipalo joulumyynnin kynnyksellä.

1935

Myydyimpiä tuotteita ovat rauta ja rautatuotteet, sokeri, karjanrehut, liha, tupakka, puuvillakankaat ja -vaatteet, vehnäjauhot, bensiini, väkilannoitteet sekä siemenvilja.

1936

Avataan päätoimipaikan sivurakennuksessa ensimmäinen ravintola, nimeltään Keskimaan Ravintola n:o 1. Seuraavaksi ovat vuorossa Ravintola n:o 2 Tikkakoskelle ja Ravintola n:o 3 Syrjälän kaupunginosaan.

1939

Myyvälöitä on yhteensä 42, kymmenellä paikkakunnalla. Liiketoimintaan sisältyvät myös teurastamo ja leipomo.

1940-luku

Sodan aikana tavarapulasta huolimatta noudatetaan hinnoittelussa kohtuullisuutta, mikä lisää osuuskaupan jo aiemmin saavuttamaa luottamusta. Palstanviljelytoiminnalla Keskimaa pyrkii helpottamaan jäsentensä elintarvikepulaa ja halko-osastolla polttopuuhuoltoa. Uusia aluevaltauksia ovat vaatetusmyymälä, ompelimo, pesula ja kemikaalimyymälä.

Jälleenrakentamisen aikana aletaan taas saada myyntiin yhtä ja toista. Kaikki tavara menee kaupaksi nopeasti.

Noin neljäsosa myynnistä syntyy tuotteilla, jotka oli valmistettu SOK:n omissa tehtaissa, suurelta osin Vaajakoskella.

1942

Keskimaan henkilökunta irrottaa, laskee ja tilittää noin 30 miljoonaa säännöstelykuponkia. Yhtä työpäivää kohti niitä kertyy keskimäärin 100 000 kappaletta.

1945

Karjalainen siirtoväki kasvattaa jäsenmäärää. Jäsenluettelossa oli vuoden lopussa lähes 6 000 nimeä.

1950-luku

Keskimaa on jämähtänyt paikoilleen, muutostarvetta ei haluta tunnustaa ja taloudellinen kannattavuus on heikko. Ajanmukaisen keskustoimipaikan puute jäytää osuuskauppaa koko vuosikymmenen ajan.

Myymälät ovat sekatavarakauppoja, joissa elintarvikepuoli oli jaettu kolmeen osastoon: leipä- ja maito-, liha- ja sekatavaraosastoon. Vuosikymmenen lopulla terveydenhuoltolain muutos sallii siirtymisen osastomyymälöistä avomyymälöihin.

Säännöstelyn purkamisesta huolimatta kauppojen tavaravalikoima laajenee hitaammin kuin tuotteiden kysyntä kasvaa.

1956

Muuramen maanviljelijäin Osuuskauppa liittyy Keskimaahan.

1957

Keskimaan ensimmäinen myymäläauto aloittaa liikennöinnin.

1958

Keskimaa toimialue supistuu, kun se luovuttaa perustetulle Osuusliike Alakeiteleelle kuusi myymälää. Ne sijaitsevat Äänekosken kauppalassa, maalaiskunnassa, Suolahden kauppalassa ja Sumiaisissa.

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus	Kotipaikka	ALV rek.
Osuuskauppa Keskimaa Kauppakatu 24 40100 JYVÄSKYLÄ	PL 176 40101 JYVÄSKYLÄ	010 767 3000	010 767 3093	0208265-2	Jyväskylä	www.keskimaa.fi etunimi.sukunimi@sok.fi

1960-luku

Asiakkaat alkavat muuttaa maalta kirkonkyläihin, kauppaloihin ja kaupunkeihin. Aika ajaa ohi pienistä kyläkaupoista. Kaupungeissa myymälöiden koko alkaa kasvaa. Kulutustottumusten muutokset kasvattavat asiakkaiden vaatimuksia.

Keskimaan yleisilme on selvästi vanhanaikainen. Omistajajäsenten uskollisuuskin rakoilee: he hakevat omasta kaupasta vain tarjoustuotteita.

Keskimaa alkaa uudistua. Osastojakoisista elintarvike- ja sekatavaramyymälöistä siirrytään yleismyymälöihin. Myös itsevalintamyymälät tulevat: asiakkaat saavat ostoskorin käteensä ja maksavat tuotteet kassalla.

Keskimaan imago nykyaikaistuu Jyväskylässä merkittävästi, kun entisen keskusmyymälän paikalla avataan Sokos-tavaratalo.

Huoltoasemien aikakausi alkaa, kun henkilöautojen tuontisäännöstely lopetetaan ja autoistuminen kiihtyy.

1960

Keskimaalla on 78 myymälää.

1962

Jyväskylän Sokos avataan. Tavaratalossa on 32 osastoa. Itsepalveluun perustuva elintarvikeosasto nimetään ensin Omapalveluksi, josta tulee myöhemmin Mestarin Herkku.

1963

Tikkakoskelle avataan ensimmäinen omapalvelumyymälä.

1966

Säynätsalon Osuuskauppa liittyy Keskimaahan.

1970-luku

Keskimaa nousee kaupparyhmänsä suunnannäyttäjäksi, kun se avaa Suomen ensimmäisen Prisma-automarketin Seppälään avoimelle peltoaukealle. Hanke vaatii Keskimaalta rohkeutta, sillä automarketeilla ei uskota olevan menestymisen mahdollisuuksia, varsinkaan Helsingin ja Turun ulkopuolella.

Avajaisista lähtien Prisma on menestys. Jo ensimmäinen täysi toimintavuosi oli voitollinen.

Keskimaan liikevaihto ja jäsenmäärä kasvaa, tulos paranee ja osuuskauppa nousee Jyväskylän päivittäistavarakaupan markkinajohtajaksi.

Uusi toimialavaltaus oli lähteminen mukaan majoitusliiketoimintaan vuosikymmenen loppupuolella.

1971

Uuraisten Osuuskauppa liittyy Keskimaahan.

1972

Seppälän Prisma avataan.

1977

Osuuskauppa Keurusmaa liittyy Keskimaahan.

1978

Keskimaa ostaa hotelli Jyväshovin.

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus	Kotipaikka	ALV rek.
Osuuskauppa Keskimaa Kauppakatu 24 40100 JYVÄSKYLÄ	PL 176 40101 JYVÄSKYLÄ	010 767 3000	010 767 3093	0208265-2	Jyväskylä	www.keskimaa.fi etunimi.sukunimi@sok.fi

1980-luku

Pahoissa vaikeuksissa oleva S-ryhmä käynnistää S-83-ohjelman, jossa keskeisiä asioita ovat pienten osuuskauppojen yhdistyminen alueosuuskaupoiksi, omasta teollisuudesta luopuminen ja keskittyminen vähittäiskauppaan.

Keski-Suomessa alueosuuskaupan synnyttäminen onnistuu poikkeuksellisen hyvin, sillä Keskimaalla on riittävästi voimia toteuttaa rakennemuutos onnistuneesti. Prisman ansiosta Keskimaa on poikkeuksellisesti kannattava osuuskauppa ja sen imago on kunnossa.

Uusi maakuntaosuuskauppa pystyy nopeassa tahdissa panostamaan palvelujen parantamiseen ja kehittämiseen tasapuolisesti eri puolilla maakuntaa. Keskimaa on S-ryhmän kärkijoukoissa kehittämässä omistajille suunnattuja etuja ja palveluja.

1981

Osuuskauppa Päijätmaa liittyy Keskimaahan.

1984

Alakeitele, Hankapohja, Kangasniemi, Karstula, Keskimaa, Kotikunta, Saarijärvi, Seppo, Sisämaa ja Vaajala muodostavat maakuntaosuuskauppa Keskimaan.

1989

Ostohyvitysten tilalle tulee bonusjärjestelmä.

Keskimaa ostaa Esso Hirvaskankaan.

1990-luku

Vuosikymmen on voimakasta kasvun ja kehittämisen aikaa. Päivittäistavarakaupassa valikoimat kasvavat nopeasti, samoin myymälöiden myyntiala. Keskimaan myymälöiden katoilla liehuvat valtakunnallisten kauppaketjujen liput. Prismoissa, S-marketeissa ja Saleissa ei tarjota enää sitä, mitä teollisuus kaupoille toimittaa. Sen sijaan valikoimat määräytyvät sen mukaan, mitä asiakkaat haluavat ostaa. Hankinta tehostuu merkittävästi, kun S-ryhmä ja Tradeka perustaa yhteisen hankintayhtiön, Inex Partners Oy:n.

Keskimaa vahvistaa asemaansa kaikilla toimialoillaan ja omistajien määrä kasvaa.

1990

Keskimaa ostaa Raatihotellin, jonka nimi muutetaan Sokos Hotel Alexandraksi.

1991

Kuhmoisten Osuuskauppa liittyy Keskimaahan.

1994

Keljon Prisma avataan.

1999

Keskimaa ottaa uudelleen käyttöön ylijäämänpalautuksen, liki neljän vuosikymmenen jälkeen.

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus	Kotipaikka	ALV rek.
Osuuskauppa Keskimaa Kauppakatu 24 40100 JYVÄSKYLÄ	PL 176 40101 JYVÄSKYLÄ	010 767 3000	010 767 3093	0208265-2	Jyväskylä	www.keskimaa.fi etunimi.sukunimi@sok.fi

2000-luku

Keskimaan kasvu jatkuu edelleen vahvana. Toimipaikkaverkostoa uudistetaan hyvin voimakkaasti. Parhaimmillaan vuosi-investoinnit nousevat yli 62 miljoonaan euroon vuonna 2008. Vuosikymmenen aikana Keskimaan liikevaihto sekä oma pääoma yli kaksinkertaistuvat. Omistajien ja työntekijöiden määrä kasvaa noin 45 %. Keskimaan omistajat ovat vahvasti sitoutuneet käyttämään palveluja.

2000

Keskimaa avaan ensimmäisen ABC-liikennemyymälänsä Jyväskylän Keljonkankaalle.

2002

Osuuskauppa Keskimaan nimi muutetaan Keskimaa Osk:ksi.

2005

90-vuotiaalla osuuskaupalla on 102 toimipaikkaa Keski-Suomessa.

2008

Henkilöstön määrä lisääntyy vuoden aikana noin 200:lla.

2009

Kodin Terra avataan.

Omistajien määrä ylittää 100 000.

2010-luku

Vuosikymmenen alkupuolta leimaa kilpailukyvyyn vahvistaminen: toimintaa tehostetaan, omia kuluja optimoidaan ja arkisen asioinnin sujuvuutta parannetaan.

Keskimaa ryhtyy määrätietoisesti alentamaan päivittäistavara- ja palvelutuotteiden hintoja, tinkien omista myyntikatteistaan ja tuloksestaan. Omistajien ostoskorin halpuuttaminen on toiminta-ajatuksen mukaisesti keskeinen tehtävä edelleen – 100 vuotta Keskimaan perustamisen jälkeen.

2010

Keskimaa ostaa Palokan Euromarketin, joka muutetaan Prismaksi.

Jyväskylän Sokos-keskus valmistuu.

2012

Suomen ensimmäinen Solo-hotelli, Solo Sokos Hotel Paviljonki, avataan.

2013

Osuuskauppa Keskimaa –nimi otetaan uudelleen käyttöön.

2014

Sokos-keskukseen avataan Marks & Spencerin myymälä.

Uuden Seppälän Prisman rakentaminen alkaa.

2015

Keskimaa viettää 100-vuotisjuhlavuottaan.

Osoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Y-tunnus	Kotipaikka	ALV rek.
Osuuskauppa Keskimaa Kauppakatu 24 40100 JYVÄSKYLÄ	PL 176 40101 JYVÄSKYLÄ	010 767 3000	010 767 3093	0208265-2	Jyväskylä	www.keskimaa.fi etunimi.sukunimi@sok.fi